

Motion till riksdagen

1988/89:Sk615

av Bengt Silfverstrand m.fl. (s)

Skatten på mellanöl

När riksdagen år 1977 tog beslut om ny alkoholpolitik uppgick konsumtionen av ren alkohol per invånare över 15 år till 7,70 liter. Det var den högsta alkoholkonsumtionen under 1900-talet. Mellanölet svarade för 2,10 liter av denna konsumtion.

Avsikten med 1977 års alkoholpolitiska beslut var dels att sänka den totala konsumtionen av alkohol, dels att genom prisdifferentiering stimulera till konsumtion av alkoholsvagare drycker.

Effekten av nämnda beslut blev att konsumtionen av starksprit minskade, vin- och starkölskonsumtionen ökade och övrig ölkonsumtion gick ned. Det skedde alltså en förskjutning uppifrån och nedifrån till de mellanstarka dryckerna.

Från många håll ifrågasattes det förnuftiga i att slopa mellanölet. Det visade sig också vara en felsyn att utgå från att konsumtion och missbruksproblem skulle minska om man tog bort en ölsort i mellanklass, vilken uppskattats av många konsumenter som en god måltidsdryck. Förvisso sjönk den totala alkoholkonsumtionen i landet, men missbruksproblemen kvarstod.

Sedan några år tillbaka serveras "mellanöl" på många restauranger om än under annan beteckning. Likaså finns i systembutikerna ett antal importerade ölsorter av samma kategori att köpa. Från och med 1988 salubjuds också svensktillverkat "mellanöl" i systembutikerna.

Det måste ur alkoholpolitisk synpunkt vara en fördel att systembolagets sortiment utökas med ett svenskt öl som är alkoholsvagare än starkölet. Alkoholpolitiken syftar ju till att främja konsumtion av alkoholsvagare drycker på de starkares bekostnad.

För att minska starkölets kraftiga uppgång till förmån för det svagare ölet måste emellertid en prisskillnad dem emellan föreligga.

Flera undersökningar visar att åtminstone hälften av starkölskonsumenterna skulle välja mellanöl om detta kostade mindre än starkölet på systembolaget. Detta innebär att om hälften av all starköl som i dag säljs skulle vara mellanöl, minskar den totala alkoholkonsumtionen i form av öl med ca 10 procent. En sådan utveckling kan åstadkommas om "mellanölet" åsattes en skatt som är lägre än den som gäller för starköl. Fram till årsskiftet 88/89 kostade de båda ölsorterna – "mellanöl" (3,6% alkoholhalt) och starköl (4,5% alkoholhalt) – lika mycket för kunden såväl på restaurang som på systembolaget. Framställningskostnaderna är lika höga för båda sorterna och en skatt på 7,85 kr. per liter läggs på oavsett alkoholstyrka. Som en jämförelse kan nämnas att skatten på s.k. folköl är 2,20 kronor per liter.

Bryggerierna har i avvaktan på signaler från myndigheterna satt ner försäljningspriset på "mellanöl" från den 1 januari 1989. Detta innebär att en burk "mellanöl" är 30–70 öre billigare än starkölet. Prisskillnaden är sannolikt för liten för att åstadkomma eftersträvd övergång från konsumtion av starköl till "mellanöl". Allt talar för att det enbart genom en tydlig skillnad i skatteklass är möjligt att åstadkomma önskvärda alkoholpolitiska effekter.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändring av lagen om rusdrycksskatt med en ny skatteklass mellan nuvarande klass II och klass III.

Stockholm den 18 januari 1989

Bengt Silfverstrand (s)

Maja Bäckström (s)

Kurt-Ove Johansson (s)

Grethe Lundblad (s)

Jan Andersson (s)

